

Обласний історико-краєзнавчий конкурс
“Вінниччина: славетні та визначні
сторінки минулого”

Валер'ян Петрович Тарноградський – поет-земляк

Мета поета – досягнути
До неосяжної мети.

- *В.Тарноградський – втілення
відчайдушного прагнення демократії
для свого народу, палкого бажання
вольності Батьківщини та хороброго
начала української нації.*

Усім він прекрасний, мій край
чарівний...

Люблю тебе нині, як в дні молоді,
Бо серце співця полум'яне
Любити свій край перестане тоді,
Як жити воно перестане.

В. Тарноградський

ВАЛЕР'ЯН ПЕТРОВИЧ ТАРНОГРАДСЬКИЙ

В. Тарноградський

народився 20 серпня
1880 р. в містечку Уланів
Подільської губернії (нині
Хмільницького району
Вінницької області).

Спогад

*Я зростав між зелених
степів,
На просторі зростав, на
селі,
Де дівочий разносився спів,
Гасло сонце за гаєм у млі.*

*Гей, озера, луги та гаї!
Ви й тепер в моїм серці
живі.
Там юнацькі думи мої
Розцвіли, як квітки степові.*

*Я тих днів не забуду повік!
Темно-синього неба
блакить,
Верб розмова над
дзеркалом рік...
Вік минув, а здається, що
мить!*

Рідний край поета

*Далеке дитинство! Тебе я згадаю,
Як тихий привіт від чудесного
краю...
На річку! По рибу! За шапку – от так!*

*Бо синіх вод бурхливі хвилі
В кайдани – ні, не закуватъ,
І сонця мрії злотокрилі
На дні труни не поховатъ...*

09/05/2014

Відкритий список жертв політичних репресій

- Тарноградський Валер'ян Петрович (1880)
- **Дата народження:** 1880 р.
- **Місце народження:** Вінницька обл. с. Уланів Хмільницького р-ну
- **Національність:** українець
- **Соціальне походження:** із селян
- **Освіта:** неповна середня
- **Професія / місце роботи:** без певного місця роботи
- **Місце проживання:** Вінницька обл. м. Вінниця
- **Дата арешту:** 17 липень 1944 р.
- **Орган, що засудив:** трибуналом військ НКВС
- **Стаття:** 54-10 КК УРСР
- **Вирок:** 10 р. каторжних робіт; Дата вироку: 06.07.1945;
- **Реабілітуючий орган:** Вінницьким облпрокурором;
- **Дата:** 12.02.1992; [№: 26511];

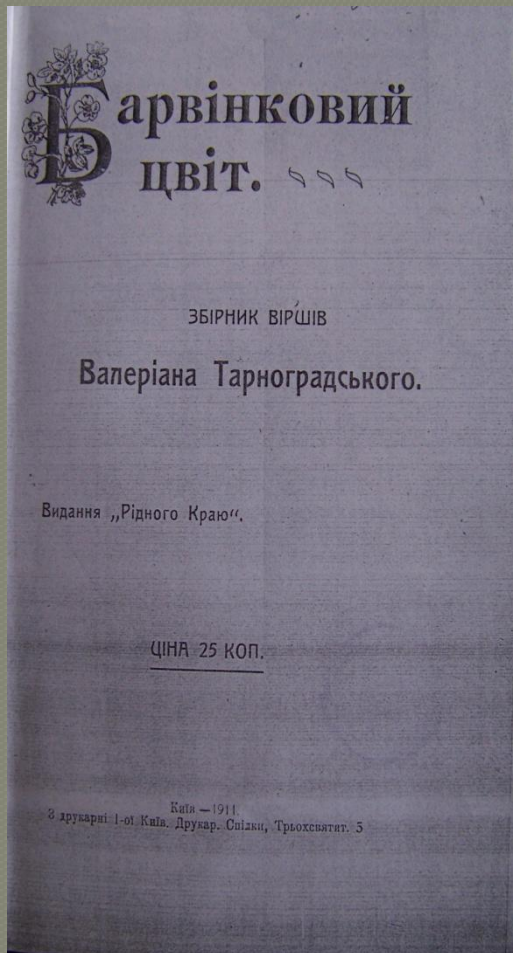
Ще з дитинства Валер'ян Тарноградський
любив Батьківщину, потім про неї
згадував:

***Мій краю милий, як кохання,
І чарівний, як весна,
Тобі любов моя остання
І перша пісня вогняна.***

● 1890 р. - вступив до Кам'янець-Подільської гімназії, але закінчити її не судилося через брак коштів.

● 1898 р. - склав іспит на звання народного вчителя у Літині . Починає вчителювати у сільських школах Літинського повіту.

- Як поет він виступив у літературі в 1902 році.
- Видані у часописах поезії: “Українська муза”, “Рідний край”, “Українська хата”, “Літературно-науковий вісник”.
- У 1903-1904 роках губерньська газета “Поділля” видає його перші дві поезії – одна російською, а інша рідною мовою.
- Одразу до молодого поета прийшов успіх та популярність. Він остаточно покидає педагогічну діяльність і присвячує себе літературі.
-
- У 1908 році побачила світ перша книжка “Стихотворения”.
- У 1911 році виходить збірка віршів “Барвінковий цвіт”.

В житті не йшов я битим
шляхом,
Мені не зоріла любов,
Я був рідня крилатим птахам,
Що ллють в бою гарячу кров.

ЗМІСТ:

Присвята	193
МНХ ГРУШЕВСЬКИЙ: Сумний Великдень	194
В. ЛЕОНТОВИЧ: Естетизм М. Коцюбинського	199
Л. СТАРИЦЬКА-ЧЕРНЯХІВ-СЬКА: Елементи творчості М. Коцюбинського	204
МИХАЙЛО ЖУК: Погасле світло	220
В. ВИННИЧЕНКО: Талісман	229
В. ТАРНОГРАДСЬКИЙ: Чужий я для білого світа (поезія)	256
О. ГРУШЕВСЬКИЙ: З життя українського панства 1830-их років	257
Л. СТАРИЦЬКА-ЧЕРНЯХІВ-СЬКА: Сльози поета (казка для великих дітей)	263
О. ОДЕСЬ:	
I. Тепер в маю, тепер весною.	
II. Хтось постукав в моє серце.	
III. Лебеді плавають	270
М. КОНОНЕНКО: Візник (оповідання)	271
П. ЖИТЕЦЬКИЙ: З історії українського письменства	290
С. ЧЕРКАСЕНКО: Михайло Коцюбинський	301
ГР. ЧУПРИНКА: Холод і жар:	
I. Зайла душу печуча туга.	
II. З юним серцем перемінним.	
III. Десь далеко бють удари	319
ІВ. СТЕШЕНКО: Українське письменство і читач	320
М. ВОРОНИЙ: Шумка (поезія)	339
О. АНДРИЙВА:	
I. Місяць сіяє.	
II. Тяжко матузо мені	340
НАТ. РОМАНОВИЧ: Мандрівниця (повість, далі)	341
ХРИСТЯ АЛЧЕВСЬКА: В душі брешуть тихенькі співи (поезія)	355
МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ: Мумія (оповідання)	356
М. ЄВШАН: Літературні замітки („Тіні забутих предків“)	364
С. ЧЕРКАСЕНКО: З українського життя	368
Бібліографія	878
Нові книжки	383
Від редакції	384
Оголошення	
Зміст V-ої к. ЛНВ	

Від адміністрації. Просимо відновити передплату на другий піврік, в противнім разі здержимо висилку дальших книжок. Чеки долучуєть ся до сеї книжки.

1913.

РІЧНИК XVI ТОМ LXII.
КНИЖКА V. ЗА МАЙ.

ЛІТЕРАТУРНО- НАУКОВИЙ ВІСТНИК

Надрукована поезія В.
Тарноградського
«Чужий я для білого
світа»

КИЇВ.

Друкарня 1-ої Київської Друкарської спілки. Київ,
Трьохсвятительська 5. Телеф. 1069.

У 1920 р. поет перебрався до Києва.

Згодом він повертається на Поділля й починає вчителювати у школах Жмеринського району, але від свого поетичного покликання не відмовляється й продовжує писати.

Це доводять збірки “Боянові струни” (1919), “Лірика й балади. 1906-1913” (1932), “Лірика” (1941). Ця поезія була особливою, вона надихала, як казав сам поет, ті душі, що “прагнули зір”.

Поета звільнили з посади вчителя у Лелякській школі.

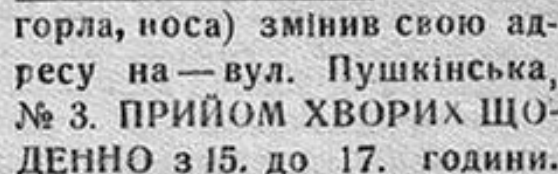
- З 1929 року, страждаючи на гострі приступи психозу, Тарноградський вийшов на пенсію, якої ледь вистачало на існування.

- На сторінках місцевої преси з'явилися вірші: “Юнацька пісня”, “Чапаєв”, “Дума про Кармелюка” та ін.

-
- Із 1929 р. і до арешту в липні 1944 р. мешкав із дружиною Надією Захарівною та сином Всеволодом у Вінниці за адресою вул. Свердлова, 155.

У вересні 1941 року поет починає друкуватись у Легальній українській газеті “Вінницькі вісті”.

На сторінках газети В.Тарноградський відгукнувся на розкопки жертв НКВД у міському парку.

- У 1943 році вийшла остання збірка В.П. Тарноградського “Поезія”, яка була знищена НКВД.
- 16 липня 1944 року поета заарештували, звинувативши у зв’язку з націоналістами.
- Вирок – 18 років каторги, через деякий час зменшили покарання до 10 років ув’язнення у виправно-трудових таборах.

- Поет покинув світ 19 травня 1945 року у таборах Тайшетлагу Іркутської області.
- З лютого 1992 року В.Тарног[о] посмертно реабілітовано.
- “Реабілітовані історією Вінницька область. Книга 1”.

РЕАБІЛІТОВАНІ
ІСТОРІЄЮ

The image shows a dark blue book cover with the title 'РЕАБІЛІТОВАНІ ІСТОРІЄЮ' in gold, serif capital letters. The book is positioned vertically on the right side of the slide, partially overlapping the text of the second bullet point.

-
- Творчість поета була досить різноманітною.
 - У віршах висловлював свої погляди та думки , пробуджував національний дух громадян, жорстоко критикував владу. Однією з таких поезій-викликів є “Україна”.

-
- Поезія допомагала В.Тарногадському жити і вірити в себе.
 - Теми його творів вічні і незмінні: рідна земля, Україна, природа, рідна мова, любов, синівська вірність, нескореність народу.
 - Болем для автора є спогади про війну.

-
- Чи актуальна його поезія сьогодні?
 - Чи сучасна вона?
 - Справжня поезія завжди вражає до глибини душі, нею переймаються і її з трепетом сприймають.

Краєзнавчі дослідження про В. Тарноградського

- А.Подолінний, К.Завальнюк, М.Дорош, В.Степанюк та інші намагаються зробити все, щоб пам'ять про В. Тарноградського жила вічно.
- Ми пам'ятаємо свого видатного земляка, тому у серпні 2010 року в с. Уланів було відкрито меморіальну дошку та названо на його честь парк.

Письменник Віктор Тимчук був одним із перших, хто заново відкрив для України ім'я Валер'яна Тарноградського

З 1992-го по 1995 рік я працював старшим редактором в обласній видавничо-редакційній групі, що готувала том «Вінницька область» із серії «Реабілітовані історією» про репресії в 30-50 роки. Такі групи були створені в кожній області, щоб виконати Закон «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні», прийнятий Верховною Радою України 17 квітня 1991 року.

Наша група знаходилась в обласному Управлінні СБУ, де нам щодня приносили з архіву справи кримінальних справ репресованих. Ті справи ми пере-

глядали, заповнювали спеціальний документ на особу репресованого і відразу віддавали його працівникам обласної прокуратури, які тек перебували в Управлінні. Отже, реабілітація відбувалася одразу, без жодного зволікання.

Якогось дня мені до рук потрапив ось такий документ:

«Сов. Секретно
Народному Комиссару
Внутренних Дел УССР г. Киев
СПЕЦСООБЩЕНИЕ
об аресте поэта, писавшего контрреволюционные стихи в фашистскую прессу — Тарноградского В.П.

На основании агентурных данных и материалов фашистской прессы был установлен и арестован отделом ББ (відділ боротьби з бандітизмом - В.Т.) УНКВД Винницкой области - Тарноградский Валерий Петрович, 1880 года рождения, уроженец с. Уланова Улановского р-на Винницкой обл., украинец, грн СССР, б/п, образование среднее.

Последний проживал на временно оккупированной территории немецкими оккупантами. Винамечен, став на службу фашистам, совместно с предателями Родины - Капустянским, Тромбовцевым, писал

в фашистскую прессу - газету «Винницкие вести» и специально выпущенный сборник «Злочин у Вінницьі», стихи контрреволюционно-клеветнического содержания, призывая на борьбу с Советской властью.

С оккупацией немцами территории Винницкой области, Тарноградский в газету «Винницкие вести» 19 августа 1941 года написал стихотворение, в котором изложил о гибели Советской власти, - *Ніби про війну й забули,*

В дни диких пыток и зверств, учиненных немецкими карателями над советскими гражданами, стараясь замести следы своих преступлений оккупационные власти начали производить раскопки в г. Виннице, устанавливая число жертв, погибших якобы, благодаря террору Советской власти над населением.

Верный слуга фашистов - Тарноградский написал клеветнические стихотворения, которые были помещены в газету «Винницкие

*Неначе б не було війни,
І небо блакитне, як було,
І осінь - милаша весни,
Хоч смерть ще десь кудами сіє,
Але вже над нами не віє
В крові заплямований стяг.
Загибло царство комуні,
На ньому вже смерті печать,
Тому-то поетові струни
Високим напхненням жушать.*

А таке вохваляя немецкую технику, излагая планы фашистской Германии о покорении России и создании так называемой «Новой Европы», на эту тему написал стихотворение, которое было помещено в газете «Винницкие вести» 22 июля 1943 года.

*Не треба скорбот і турботи,
Собою журитись не час,
Коли так багато роботи
По всій Україні у нас.
Потрібне нам слово вогневе,
Живих нам не треба мерців,
Потрібні нам гниш напхненні,
Розджені борнею співців.
Хай вірить душа в перемогу!
Двадцять століття - це грає!
З Новою Європою в ногу
Для славних великих приобань!*

вести» 9 августа 1943 г. в специальном сборнике «Злочин у Вінницьі».

*Згадай синів твоїх могили,
Вкраїно, мати дорога -
Вони лягли в них повні сили
Від рук проклятого врага!
Іх кості землю нашу вкрили,
Іх кров помститься блага...
Згадай синів твоїх могили,
Вкраїно, мати дорога!
Орлині вирости в нас крила,
Ми переможемо врага.
Згадай синів твоїх могили,
Вкраїно, мати дорога!
За те, що рідний край любили -
В ямах... кров в серці застигла
Згадай синів твоїх могили,
Вкраїно, мати дорога!
Коли загине вража сила,
Й лиха розвіється пудьга -
Згадай синів своїх могили,
Вкраїно, мати дорога!*

*Встала, встала ти з могили
Українська сила,
У розкутого народу
Вирости знов крила.
Як колись ставали - станем
За свободу знову,
Та й розвієм вражу силу,
Як той лист з діброви.*

**Не помиримось ніколи
З вражою Москвою -
Проти варварів новітніх
Встанем всі до бою.**

На допросе Тарноградский показал, что он действительно писал стихи и статьи в фашистскую прессу, антисоветского содержания, призывая население встать на борьбу с Советской властью, а также в своих стихотворениях излагал о завоевании немецкой армией России и создании так называемой «Новой Европы».

В 1898 по 1912 рік працював у школах сіл Бушняка, Биликівці, Лопатинці, Кирилівці. Отже, Тарноградський мешкав на Поділлі, у першій світовій війні 1914 р. участі не брав, оскільки хворів на початку недугу, і в Жовтневому більшовицькому закладі 1917 р. тек, хоча саме три буремні роки жов у Києві, був свідком вікомних подій - проголошення незалежності України.

Втім, для мене стало відкриттям: Тарноградський - ві-

тєвдав нову збірку віршів «Лірика».

А тепер ми знаємо, що під час окупації В.П. Тарноградський жов у Вінницю і друкував свої вірші у газеті «Вінницькі вісті». Тут же у 1943 році він видав свою наступну збірку «Поезія». Із кримінальної справи відомо, що в листопаді 1943 р. поет вийшов з Львова, де, безперечно, було більш активне літературне життя. Проте у дорозі він захворів і вже нішки діставався на рідну Вінницю - назустріч Радянській армії. У Жмеринці хвороба звалила його з ніг, де і був підібраний неприємний.

Не гадав В.П. Тарноградський, що його чекало попереду, бо пильне око НКВС не дримало, і вже 16 липня 1944 р. його заарештували, а за вироком військо-

вого трибуналу від 26 вересня 1944 р. присудили 18 років каторжних робіт. Одначе змілюстивились до 10 років таборів, які вкотре рили йому віку майже через рік помер поет 16 травня 1945 р. у Тайшетлагі, встигнувши відчути на собі всі злигодні радянського в'язня та ще й дожити до Дня Перемоги над фашистами.

Отже, за вірші - в табори. Звичайно, В.П. Тарноградський був ворогом, бо не сприймав більшовицької ідеології, радянського патріотизму, коли самовіддано боролися люди з німецькою навалюю, захищаючи свою землю. Втім, і поета можна зрозуміти: він на власні очі бачив страшний голодомор і жахливі репресії і сподівався на краще життя. Але якщо його не дала своя влада, то чужинці - тим паче.

ТАРНОГРАДСЬКИЙ ЧИ ТАРНОГРАДСЬКИЙ? ХТО ВІН?

ЛЮДИ З КРАЇНИ МОРОКУ
Ведучий - письменник Віктор ТИМЧУК

Следствие ведется в разрезе вскрытия всей антисоветской деятельности Тарноградского и выявление его соучастников фашистской прессы.

22 июля 1944 года. № 22/529» (Стиль і орфографія «Спецсообщения» збережені).

Я зацікавився долею В.П. Тарноградського і почав шукати в архіві його справу. Проте Тарноградського справи не було, а виявилася В.П. Тарноградського. Вже з першої сторінки стало зрозуміло, що це одна й та ж особа, про яку йшлося у «Спецсообщениях», у якому просто невірно написано прізвище, напевне через неувважність чи поспіх. Із справ дізнався, що Вале-р'ян Петрович народився 20 серпня 1880 р. у с. Уланів Хмельницького р-ну Вінницької області, навчався у початковій школі, описав - у Кам'янець-Подільській гімназії, згодом у Вінницькій екстерном склав іспити на закінчення ви-

домий український поет, про якого я доти не чув і нічого не знав. І воно не дивно, бо ж він «співпрацював» з фашистами і за комуністичного режиму його прізвище викреслили з літературного життя, як і багатьох «ворогів народу». *А Вале-р'ян Петрович писав вірші російською і українською мовами, і свої перші вірші рідною мовою надрукував у 1905 р. у газеті «Подільськ».*

Він видав кілька поетичних збірок, а в 1932 р. з нагоди 30-річчя літературної діяльності у видавничтві «Рух» з'явилися його вибрані твори «Лірика і балади». Слід зауважити, що тогочасні критики звинувачували В.П. Тарноградського у недостатньому опіскуванні соціалістичного ладу, завоювань пролетаріату, керівної ролі більшовицької партії. Взагалі аж не віриться, що він тоді не був репресований і навіть перед війною - у 1941 р.

Валер'ян ТАРНОГРАДСЬКИЙ

Життя і воїнські голоси

вибране

ТВОРЧИСТЬ ВІДОМИХ ЗЕМЛЯКІВ

ЖИТТЯ І ВОЇН ГОЛОСИ

Валер'ян Тарноградський

00000

00000

Усім він прекрасний, мій край
чарівний:
Сади, тихошумні тополі,
Діброви і ниви, як рай запашилий,
Нема тільки - кращої долі.
Чудесна Україна на ранній порі,
Весною, як квітне природа,
А птахи співають, як ті кобзарі,
І річки колишуться води...
Люблю тебе нині, як в дні
молоді,
Бо серце співає полум'яне
Любити свій край перестане
тоді,
Як жити воно перестане.

Не шуми ти, вітре, на зорі
багряній,
Занеси це слово ти моїй
коханій;
Передай вітання - спогад про
минуле,
Щоб моя кохана слово це почула,
Щоб мене згадала увечері та
зрання, -
Виконай останнє це моє
бажання:
У бою дістає я - скажеш - в
груди рану,
Згадував при смерті про свою
кохану...

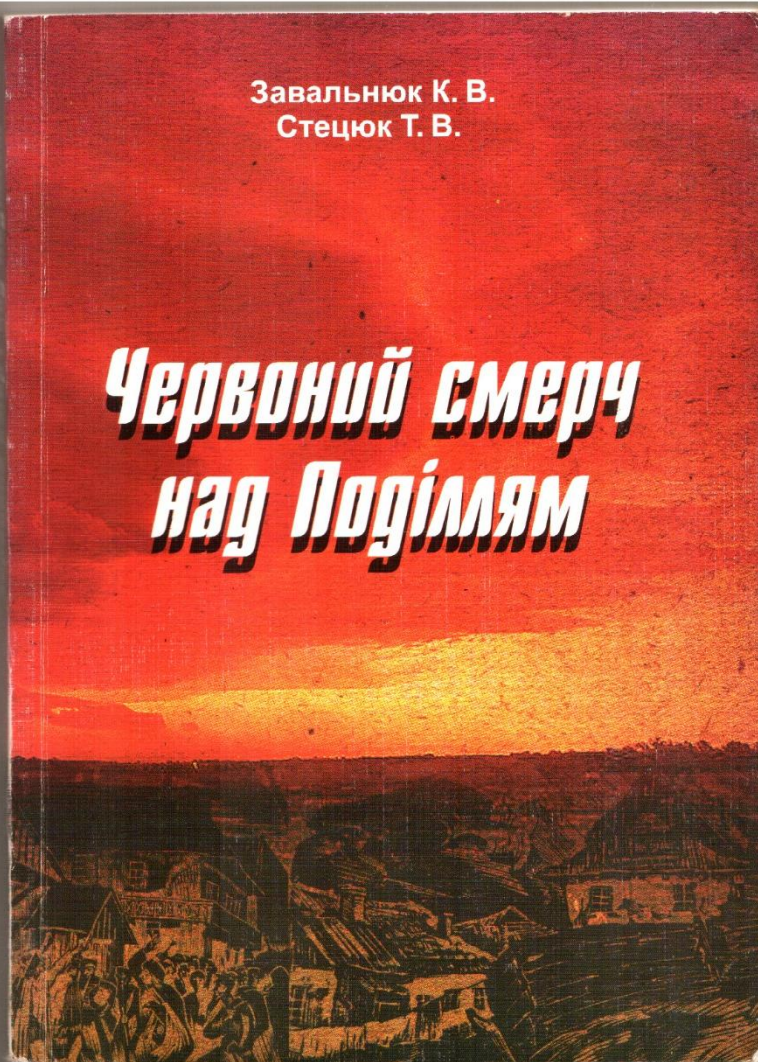
1942

1942

Дослідження Костянтина Завальнюка

Завальнюк К. В.
Стецюк Т. В.

Червоний смерч над Поділлям

Надхненний Вічністю (Валеріан Тарноградський у поезії та в житті)

Дзвінким, кришталевим чистим голосом, в якому відчувалася вічний потяг до чогось високого, неземного, пролунала на небосхилі української літератури першої половини ХХ ст. поезія Валеріана Тарноградського (1880–1945). В його поезії зримо відчувається шепіт дібров, мрійливість синього неба, голосіння вітру у полі, тремтливий присмак поєднання душі з одвічною таємницею. Іноді навіть дивуєшся: звідки в цього невисокого чоловіка з посрібленими життєвими незгодами скронями було стільки духовної енергії?

На думку автора, Валеріан Тарноградський належав до тієї породи людей, які є своєрідними каналами для духовного впливу на наш світ трансфізичних сутностей. Сам поет інтуїтивно відчував, що «сам Бог живе в співучих струнах». Напевно, не є всього лише поетичною метафорою і наступні рядки поезії «Дух невідомий»:

Дух невідомий, дух крилатий!
Як ніч одягне в сині шати
Ліси і степ, і все кругом,
До мене нишком він приходить,
Розмову мудру він заводить...

В інших рядках своїх поезій Валеріан Тарноградський сумує за втраченим расом, небесною батьківщиною, яку населяють ієрархії духовних істот. До цієї прабатьківщини людства і линуть потаємні думи поета:

До невідомої богині
Летять пісні мої сумні;
Казкове небо, вічно-синє,
У співах мріється мені.

Хтось неземний надхненно кличе
В Едем до вічної краси,
Про щось святе і чарівниче
Шепочуть ніжні голоси...

Вшанування пам'яті Валер'яна Петровича Тарноградського в селі Уланові

Не треба скорбот і турботи
Собою журитись не час,
Коли так багато роботи
По всій Україні для нас...

Хай вірить душа в перемогу!
Двадцять століття – це грань!
З Новою Європою в ногу
Для славних, великих
придбань!

Нам треба сміливих і дужих,
За рідний край палких
борців,
А не зрадливих і байдужих,
Напівживих, напівмерців.

На муки Бог Україну не
віддасть,
І проклянуть сини і внуки
Тебе, Москви кривава
власть!

Злітає вгору дух високо, забувши дум земних
печаль...

Як любив Україну поет...

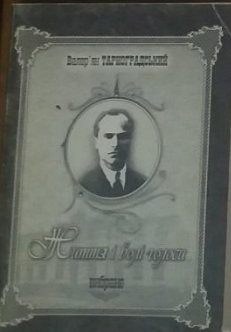

-
- В опорній загальноосвітній школі
 - I-III ступенів с.Уланів проходять уроки літератури рідного краю, літературно-музичні композиції, присвячені В. Тарноградському.
 - У кабінеті української мови та літератури, шкільній бібліотеці оформлено тематичні виставки: “В. Тарноградський – поет-патріот”, “В. Тарноградський – наш земляк” та ін.

ДОЛІ В ІНТЕР'ЄРІ ІСТОРІЇ

Завальнюк К. В.
Стецюк Т. В.

Червоний смерч над Поділлям

"НАМ ТРЕБА СМІЛИВИХ І ДУЖИХ ЗА РІДНИЙ КРАЙ ПАЛКИХ БОРЦІВ..."

Валер'ян Тарноградський народився 20 серпня 1880 року в селі Узині Литвінського повіту Подільської губернії (нині Хмельницького району Вінницької області) в сім'ї молодого вчителя.

Батько — Петро Сильвестрович Тарноградський — не любив вищої освіти. Прагд, він вступив до Київського університету, але 1878 року за участь у студентських заворушеннях недовірено студентам викладачем і університету [1]. Після цього Петро Сильвестрович працював учителем у сільських школах Поділля та домашнім учителем у губернському інтеі. Йому вдалося запобігти гроші грошай і купити чотирь будинок на околиці Вінниці. Незабаром влітку вступив добирали життя Петра Тарноградського.

Подільський період

Тарноградський Валер'ян Петрович

Валер'ян Петрович Тарноградський

Дата народження: 20 серпня 1880
Місце народження: село
Дата смерті: травень 1920
Місце смерті: Ігаришів
Політичні переконання: український націоналізм
Громадянство: Українська Народна Республіка
Рів діяльності: 1917-1920
Рів активності: 1917-1920

Валер'ян Петрович Тарноградський - наш земляк

HORROR YERBUM

Валер'ян Тарноградський народився 20 серпня 1880 року в селі Узині Литвінського повіту Подільської губернії (нині Хмельницького району Вінницької області) в сім'ї молодого вчителя.

Батько — Петро Сильвестрович Тарноградський — не любив вищої освіти. Прагд, він вступив до Київського університету, але 1878 року за участь у студентських заворушеннях недовірено студентам викладачем і університету [1]. Після цього Петро Сильвестрович працював учителем у сільських школах Поділля та домашнім учителем у губернському інтеі. Йому вдалося запобігти гроші грошай і купити чотирь будинок на околиці Вінниці. Незабаром влітку вступив добирали життя Петра Тарноградського.

Подільський період

Тарноградський Валер'ян Петрович

Валер'ян Петрович Тарноградський

Дата народження: 20 серпня 1880
Місце народження: село
Дата смерті: травень 1920
Місце смерті: Ігаришів
Політичні переконання: український націоналізм
Громадянство: Українська Народна Республіка
Рів діяльності: 1917-1920
Рів активності: 1917-1920

ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ

ПОЕТ-ЗЕМЛЯК

(1880- 1945)

Тарноградський Валер'ян Петрович

(1880 – 1945)

Біографія

Батько

ер'ян Гарноградський народився 20 серпня 1880 року в селі Уланів
пського повіту Подільської губернії (нині Хмельницького району
ницької області) в сім'ї молодого вчителя.

ю — Петро Сильвестрович Тарноградський — не здобув вищої освіти, він вступив до Київського університету, але в 1878 року за участь у єврейських заворушеннях непокірного студента виключили з університету. Після цього Петро Сильвестрович працював учителем у сімейних школах Полізіля та домашнім учителем у губернському центрі. Йому вдалося аліти гроші грошей і купити чверть будиночка на околиці Вінниці. Баром вилка недуга обірвала життя Петра Тарноградського.

Подільський період

Валерий Тарноградский

Pop. 1880, 1890, 1900, 1910, 1920, 1930, 1940, 1950, 1960, 1970, 1980, 1990, 2000, 2010, 2020, 2030, 2040, 2050, 2060, 2070, 2080, 2090, 2100, 2110, 2120, 2130, 2140, 2150, 2160, 2170, 2180, 2190, 2200, 2210, 2220, 2230, 2240, 2250, 2260, 2270, 2280, 2290, 2300, 2310, 2320, 2330, 2340, 2350, 2360, 2370, 2380, 2390, 2400, 2410, 2420, 2430, 2440, 2450, 2460, 2470, 2480, 2490, 2500, 2510, 2520, 2530, 2540, 2550, 2560, 2570, 2580, 2590, 2600, 2610, 2620, 2630, 2640, 2650, 2660, 2670, 2680, 2690, 2700, 2710, 2720, 2730, 2740, 2750, 2760, 2770, 2780, 2790, 2800, 2810, 2820, 2830, 2840, 2850, 2860, 2870, 2880, 2890, 2900, 2910, 2920, 2930, 2940, 2950, 2960, 2970, 2980, 2990, 3000, 3010, 3020, 3030, 3040, 3050, 3060, 3070, 3080, 3090, 3100, 3110, 3120, 3130, 3140, 3150, 3160, 3170, 3180, 3190, 3200, 3210, 3220, 3230, 3240, 3250, 3260, 3270, 3280, 3290, 3300, 3310, 3320, 3330, 3340, 3350, 3360, 3370, 3380, 3390, 3400, 3410, 3420, 3430, 3440, 3450, 3460, 3470, 3480, 3490, 3500, 3510, 3520, 3530, 3540, 3550, 3560, 3570, 3580, 3590, 3600, 3610, 3620, 3630, 3640, 3650, 3660, 3670, 3680, 3690, 3700, 3710, 3720, 3730, 3740, 3750, 3760, 3770, 3780, 3790, 3800, 3810, 3820, 3830, 3840, 3850, 3860, 3870, 3880, 3890, 3900, 3910, 3920, 3930, 3940, 3950, 3960, 3970, 3980, 3990, 4000, 4010, 4020, 4030, 4040, 4050, 4060, 4070, 4080, 4090, 4100, 4110, 4120, 4130, 4140, 4150, 4160, 4170, 4180, 4190, 4200, 4210, 4220, 4230, 4240, 4250, 4260, 4270, 4280, 4290, 4300, 4310, 4320, 4330, 4340, 4350, 4360, 4370, 4380, 4390, 4400, 4410, 4420, 4430, 4440, 4450, 4460, 4470, 4480, 4490, 4500, 4510, 4520, 4530, 4540, 4550, 4560, 4570, 4580, 4590, 4600, 4610, 4620, 4630, 4640, 4650, 4660, 4670, 4680, 4690, 4700, 4710, 4720, 4730, 4740, 4750, 4760, 4770, 4780, 4790, 4800, 4810, 4820, 4830, 4840, 4850, 4860, 4870, 4880, 4890, 4900, 4910, 4920, 4930, 4940, 4950, 4960, 4970, 4980, 4990, 5000, 5010, 5020, 5030, 5040, 5050, 5060, 5070, 5080, 5090, 5100, 5110, 5120, 5130, 5140, 5150, 5160, 5170, 5180, 5190, 5200, 5210, 5220, 5230, 5240, 5250, 5260, 5270, 5280, 5290, 5300, 5310, 5320, 5330, 5340, 5350, 5360, 5370, 5380, 5390, 5400, 5410, 5420, 5430, 5440, 5450, 5460, 5470, 5480, 5490, 5500, 5510, 5520, 5530, 5540, 5550, 5560, 5570, 5580, 5590, 5600, 5610, 5620, 5630, 5640, 5650, 5660, 5670, 5680, 5690, 5700, 5710, 5720, 5730, 5740, 5750, 5760, 5770, 5780, 5790, 5800, 5810, 5820, 5830, 5840, 5850, 5860, 5870, 5880, 5890, 5900, 5910, 5920, 5930, 5940, 5950, 5960, 5970, 5980, 5990, 6000, 6010, 6020, 6030, 6040, 6050, 6060, 6070, 6080, 6090, 6100, 6110, 6120, 6130, 6140, 6150, 6160, 6170, 6180, 6190, 6200, 6210, 6220, 6230, 6240, 6250, 6260, 6270, 6280, 6290, 6300, 6310, 6320, 6330, 6340, 6350, 6360, 6370, 6380, 6390, 6400, 6410, 6420, 6430, 6440, 6450, 6460, 6470, 6480, 6490, 6500, 6510, 6520, 6530, 6540, 6550, 6560, 6570, 6580, 6590, 6600, 6610, 6620, 6630, 6640, 6650, 6660, 6670, 6680, 6690, 6700, 6710, 6720, 6730, 6740, 6750, 6760, 6770, 6780, 6790, 6800, 6810, 6820, 6830, 6840, 6850, 6860, 6870, 6880, 6890, 6900, 6910, 6920, 6930, 6940, 6950, 6960, 6970, 6980, 6990, 7000, 7010, 7020, 7030, 7040, 7050, 7060, 7070, 7080, 7090, 7100, 7110, 7120, 7130, 7140, 7150, 7160, 7170, 7180, 7190, 7200, 7210, 7220, 7230, 7240, 7250, 7260, 7270, 7280, 7290, 7300, 7310, 7320, 7330, 7340, 7350, 7360, 7370, 7380, 7390, 7400, 7410, 7420, 7430, 7440, 7450, 7460, 7470, 7480, 7490, 7500, 7510, 7520, 7530, 7540, 7550, 7560, 7570, 7580, 7590, 7600, 7610, 7620, 7630, 7640, 7650, 7660, 7670, 7680, 7690, 7700, 7710, 7720, 7730, 7740, 7750, 7760, 7770, 7780, 7790, 7800, 7810, 7820, 7830, 7840, 7850, 7860, 7870, 7880, 7890, 7900, 7910, 7920, 7930, 7940, 7950, 7960, 7970, 7980, 7990, 8000, 8010, 8020, 8030, 8040, 8050, 8060, 8070, 8080, 8090, 8100, 8110, 8120, 8130, 8140, 8150, 8160, 8170, 8180, 8190, 8200, 8210, 8220, 8230, 8240, 8250, 8260, 8270, 8280, 8290, 8300, 8310, 8320, 8330, 8340, 8350, 8360, 8370, 8380, 8390, 8400, 8410, 8420, 8430, 8440, 8450, 8460, 8470, 8480, 8490, 8500, 8510, 8520, 8530, 8540, 8550, 8560, 8570, 8580, 8590, 8600, 8610, 8620, 8630, 8640, 8650, 8660, 8670, 8680, 8690, 8

[illegible]

Гриця мені лісна і доля тяжка...
З твєї сльози моєї вічний пролила рі-
Дуся, як могла і сніг, як тюрма...
Ні дна, ні копі-нічого нема...
Ковчез то й я мені розсіятися востра,
Та, скоро,—о, скоро минула люба...
І подесь я вірня, і жити хотів,
Я думую в небі злишко летів...
Та ти ще далеко, та все те прокидаю
Ковчези-травку на вік порослю...
Минулось,—кругом безпробісність там...
Хотів би летіти—та крихля нема...

Без свободи тяжко жити—
Кажуть в нашому повіті.
—Буде, буде воім свобода
На тім світі, на тім світі...

І без сонця трудно жити
Наші школи—під вікнами...
—Не журися!—приддан авс ачити.

Де та правда, де та воля,
Хто схочен? який оратор?
Хто покаже правду а світ?

Хоч топись—нема де дітись:
Всюди погані, моя хмари...
Що робить? Чимало місяч—
На цвинтарі, на цвинтарі...

Я голодний, босий, голый...
Продавай хоч по-від плотом...
—Сером, друже: треба бути
Патріотом, патріотом...

* *
 Кажутся люди — світ широкий,
 А нема де дітися:
 Сиротні, як білки,
 Ніде пригуктися...
 Неоглядний степ широкий
 Пишно зелений:
 Вдарить вітер — так і геться,
 Як буйний поже...
 Так то й біди сиротні —
 Нічому геться, геться,
 Поки серце одиноке
 З гола не порвется...

Ра, піду я в піснiч,
 В піснiч на могилу.
 Була там до ранку
 Виглядати милу...
 —Вийди, вийди, мила,
 Вийди не барися!
 Сядь зі мною разом,
 Разом пожурися..
 Як літа я трачу,
 Молодість і сячу...
 Тільки в світі я маю,
 Що твоєю могилу!..

Не журися, мамо,
Що змірав я—
Кому на світі
Доленька своя.
А журися, мамо,
Що я довго жив,
Тяжкім кайдани
Довго вольчих;
Що пройшла в кайданах
Молодість моя.

Ой, не плач, мамусю.
 Бо заплачу й я...
 Ось послухай краще —
 Як весна прийде,
 Як садом кишканий
 Пишно зацвіте,
 В садку соловейко
 Почне щибелати.
 І ти коло мене
 Лижеш спочивати.

List:

То не вітер мій,
Черну хмару гоню.
Ой, то моя доля
Умиліва, стагна.
То не дрібний дощик
Красить густі лоза,—
Котяться то, льються
Сирітські сльози.
То не буря з градом
В полі колос жесе,—
То сердально бідне
Щастя—ласки просе.

Згадаю про ту Україну,
Забутий в далекім краю,
Варнаку, де щастя покинув
Де душу покинув своє.
Україну, де степом синіють
Могили, де плаче сова,
Де в пілків цвітє на могилах
Плакучи—запорожська трава,
Варнаків в садку зеленє,—
І вієр хрий десь хрипа—
Злетів би на ту Україну,
Злетів би... та криливі нема.

Тарноградський Валер'ян Петрович

Валер'ян Петрович Тарноградський

Дата народження: 20 серпня 1880
Місце народження: Улаїв

Дата смерті: травень 1945

Місце смерті: Тайшетлаг

Національність: українська

Громадиство: Російська Імперія

Мова творів: українська та

Рід діяльності: trade

Роки активності: 1903—1943

Дослідники життя і
творчості Валер'яна
Тарноградського
Микола Дорош і Віра
Степанюк уклали
методичний
посібник «Свята
любов до
Батьківщини» на
допомогу вчителям
української
літератури.

● **Автор**

Рижук Анастасія Борисівна, учениця 11-А класу
загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів с.
Уланів

Керівник

Дрончак Леся Григорівна, вчитель української
мови та літератури загальноосвітньої школи
І-ІІІ ступенів

Адреса

22032 с.Уланів вул.Соборна, 12
Хмельницький р-н Вінницька обл.
0433831392